

# KENNISGROEP EUROPEES STRAFRECHT

## NIEUWSBRIEF

---

maart 2018

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Kennisgroep Europees Strafrecht en Mensenrechten (KESM) van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijks selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan.

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [ARTIKEL 6 LID 1 EN LID 3 EVRM: GEEN SCHENDING OP GROND VAN HERKWALIFICATIE VAN FEITEN IN TWEEDE PROCEDURE BIJ CASSATIETRECHTER](#)
- [ARTIKEL 9 LID 1 EVRM: ARTIKEL 10 JO. ARTIKEL 2 OPIUMWET LEVEREN EEN GERECHTVAARDIGDE BEPERKING OP](#)
- [ARTIKEL 50 HANDVEST: CUMULATIE VAN STRAFRECHTELIJKE PROCEDURES EN ADMINISTRATIEVE SANCTIES VAN STRAFRECHTELIJKE AARD BIJ VERZUIM BETALEN BTW ONDER VOORWAARDEN TOEGESTAAN](#)
- [ARTIKEL 50 HANDVEST: CUMULATIE VAN STRAFRECHTELIJKE PROCEDURES EN ADMINISTRATIEVE SANCTIES VAN STRAFRECHTELIJKE AARD BIJ MARKTMANIPULATIE I.C. NIET TOEGESTAAN](#)
- [ARTIKEL 50 HANDVEST: CUMULATIE VAN STRAFRECHTELIJKE PROCEDURES EN ADMINISTRATIEVE SANCTIES VAN STRAFRECHTELIJKE AARD BIJ MARKTMANIPULATIE I.C. NIET TOEGESTAAN](#)
- [KADERBESLUIT 2008/675/JBZ: ARTIKEL 63 Sr NIET VAN TOEPASSING OP EERDERE VEROORDELINGEN AFKOMSTIG VAN ANDERE LIDSTAAT](#)
- [TERUGKEERRICHTLIJN: NIET VAN TOEPASSING ALS VERDACHTE ZICH TEN TIJDE VAN ONGEWENSTVERKLARING NIET OP EUROPEES GRONDGEBIED BEVINDT](#)
- [RICHTLIJN 2012/29/EU: OOK NA OMZETTING VAN DEZE RICHTLIJN WAARBORGT ARTIKEL 12-Sv PROCEDURE KENNISNAME STUKKEN KLAGER IN VOLDOENDE MATE](#)
- [UITLEVERING: BEVOEGDHEIDSVERDELING UITLEVERINGSRECHTER EN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE BIJ GESTELDE SCHENDING FUNDAMENTELE RECHTEN EN BIJ TOEPASSING PETRUHHIN-ARREST](#)
- [UITLEVERING: TENUITVOERLEGGING VAN LEVENSLANGE GEVANGENISSTRAF NAAR ALBANEES RECHT VOLDOET NIET AAN EISEN ARTIKEL 3 EVRM](#)

**ARTIKEL 6 LID 1 EN LID 3 EVRM: GEEN SCHENDING OP GROND VAN HERKWALIFICATIE VAN FEITEN IN TWEDE PROCEDURE BIJ CASSATIENCHTER**

**EHRM 22 februari 2018, 65173/09 (Drassich v. Italy n° 2)**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: artikel 6 lid 1 EVRM, artikel 6 lid 3 EVRM, herkwalificatie van de feiten, heropening zaak na uitspraak EHRM*

Klager is een Italiaanse rechter die door de rechtbank van Venetië veroordeeld is voor corruptie in de zin van het (Italiaanse) artikel 319 Strafwet, vervalsing en machtsmisbruik, tot een vrijheidsstraf van drie jaar. In hoger beroep is op 12 juni 2002 deze veroordeling wat betreft de tenlasteleggingen van corruptie en vervalsing bevestigd, waarbij de vrijheidsstraf naar drie jaar en acht maanden is verhoogd. In cassatie heeft klager een middel aangevoerd dat stelde dat het delict van corruptie waarvoor hij terechtstond, verjaard was. In cassatie is dit middel afgewezen, waarbij de cassatierechter de feiten waarvoor klager terecht stond, heeft geherkwalificeerd als 'corruptie in gerechtelijke handelingen' in de zin van artikel 319 *ter* Strafwet. Vervolgens heeft klager een klacht ingediend bij het EHRM. Het EHRM heeft in deze zaak ([no. 25574/04](#)) een schending van artikel 6 lid 1 en lid 3 aangenomen: door de wijze waarop de cassatierechter de feiten geherkwalificeerd had, was klager niet voldoende geïnformeerd over de aard en de oorzaak van de verdenkingen tegen hem en had hij niet voldoende tijd en gelegenheid gehad om zijn verdediging adequaat voor te bereiden. Verder oordeelde het EHRM dat het gepast was om de zaak te heropenen en te herbeoordelen, indien klager daartoe een verzoek indiende, als herstel voor de schending.

Nadat klager dit verzoek heeft ingediend met een vordering tot vernietiging van zijn veroordeling en subsidiair de nietigverklaring van het onderdeel dat corruptie betrof, is de vraag hoe de uitspraak van het EHRM in acht moest worden genomen, voorgelegd aan de cassatierechter. Klager heeft een middel ingediend, waarin hij het standpunt inneemt dat als de cassatierechter opnieuw de feiten herkwalificeert als corruptie in gerechtelijke handelingen, hij zichzelf aan een tweede schending van het EVRM blootstelt. Volgens klager zijn er twee mogelijkheden: of de cassatierechter vernietigt de veroordeling, of hij verklaart corruptie in de zin van artikel 139 strafwet als verjaard en berekent de straf opnieuw. De cassatierechter heeft in een arrest van 12 november 2008 geoordeeld dat het voldoende zou zijn om de procedurele fout te herstellen door klager de gelegenheid te geven zich te verdedigen tegen de herkwalificatie van het strafbare feit waarvoor hij terecht stond. In een verzoekschrift van 10 maart 2009 heeft klager verzocht om een geheel nieuwe uitspraak, zonder verwijzing naar de uitspraak in hoger beroep die in 2002 is geweest. Op 6 mei 2009 heeft klager bovendien een tweede verzoekschrift ingediend, waarin hij nadere gegevens heeft verstrekt voor de berekening van de verjaringstermijnen in verband met het strafbare feit van corruptie in rechtshandelingen. Ter terechtzitting van 25 mei 2009 heeft de cassatierechter de raadsman van klager eraan herinnerd dat het mogelijk was de feiten omtrent de corruptie opnieuw te kwalificeren. De raadsman heeft toen om uitstel gevraagd om zich voldoende te kunnen voorbereiden. Dit verzoek om uitstel is afgewezen. In het arrest van 25 mei 2009 heeft de cassatierechter het oordeel in stand gelaten, met de opmerking dat klager nu wel tijdig op de hoogte was gesteld van de herkwalificatie van de feiten door zijn beslissing op 12 november 2008. Daarom was volgens hem nu geen sprake van een situatie waarbij de rechten van klager op een eerlijk proces waren geschonden.

Klager heeft bij het EHRM opnieuw geklaagd dat de nationale justitiële autoriteiten niet hebben gehandeld naar de eerste uitspraak van het EHRM in zaak no. 25574/04, en zodoende weer artikel 6 lid 1 en lid 3 hebben geschonden. Hij stelt opnieuw slachtoffer te zijn geworden van een herkwalificatie van de feiten *in peius* zonder de mogelijkheid te hebben gehad zich tegen deze herkwalificatie te verdedigen. Ook stelt hij mogelijkheid om zelf aanwezig te zijn te zijn ontzegd, doordat het verzoek tot uitstel was afgewezen. Bovendien voert klager aan dat de atypische en unieke karakter van deze procedure het onmogelijk maakte te voorzien of de cassatierechter de behandeling zou betrekken tot interpretatie van het recht, of zou kiezen voor verwijzing naar een rechter in eerste aanleg. Zodoende kon hem een eventuele vergissing in zijn aanpak van verdediging niet verweten worden, waar hij een aanpak naar analogie van het corrigeren van een materiële fout had voorzien in het herstel van de eerste procedure.

Het EHRM overweegt dat artikel 6 lid 1 EVRM erkent dat de verdachte in een zaak het recht heeft te worden geïnformeerd niet alleen over de oorzaak van de verdenking, maar ook over de juridische kwalificatie van de feiten waarvoor hij terecht staat. Deze bepaling moet in het licht van artikel 6 lid 1 EVRM beoordeeld worden, dat meer in het algemeen een eerlijk proces waarborgt. Precieze en complete informatie over de verdenkingen tegen een verdachte, waaronder de juridische kwalificatie, vormen een essentieel onderdeel van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 lid 1 EVRM. In het onderhavige geval moet het EHRM dus onderzoeken of klager voldoende adequaat geïnformeerd is geweest over de aard en de oorzaak van de verdenkingen tegen hem. Gelet op het arrest van de cassatierechter op 12 november 2008, oordeelt het EHRM dat er geen sprake was dat klager het besluit om de feiten te herkwalificeren niet had kunnen voorzien. Het feit dat klager van deze herkwalificatie niet op een formele wijze kennis is gegeven, doet hier niet aan af, nu de bepalingen van artikel 6 lid

3 geen vormvoorschriften voor het informeren voorschrijven. Daarnaast merkt het EHRM op dat in de vijf maanden na het eerste arrest van 12 november 2008, de klager twee verzoekschriften heeft ingediend, en dat de advocaat van de verdachte op de terechtzitting aanwezig is geweest en de verdediging heeft kunnen voeren. Bovendien heeft klager aangetoond dat hij argumenten heeft aangevoerd waarmee de cassatierechter geen rekening heeft gehouden of dat de cassatierechter zich op feitelijke of juridische elementen heeft gebaseerd die niet aan de orde zijn geweest gedurende het proces. Wat betreft het argument van klager dat het beginsel van tegenspraak niet is gerespecteerd omdat feitelijke kwesties niet aan de orde kunnen worden gesteld bij de cassatierechter, stelt het EHRM vast dat klager nooit de wijze waarop de feiten zijn vastgesteld zijn, heeft betwist. Het EHRM ziet daarom niet in waarom de zaak had moeten worden verwezen naar een lagere rechter. Gelet op het een en ander, concludeert het EHRM dat in deze tweede procedure klager voldoende tijd en faciliteiten heeft gehad zich adequaat op zijn verdediging voor te bereiden, en dat er zodoende geen sprake is geweest van een schending van artikel 6 lid 1 en 3 EVRM.

**ARTIKEL 9 LID 1 EVRM: ARTIKEL 10 JO. ARTIKEL 2 OPIUMWET LEVEREN EEN  
GERECHTVAARDIGDE BEPERKING OP**

**Gerechtshof Amsterdam 28 februari 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:689**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: artikel 9 lid 1 EVRM, strafbaarstelling invoerverbod Opiumwet, artikel 9 lid 2 EVRM, noodzakelijk in een democratische samenleving, gevaar voor de volksgezondheid in concreto*

Verdachte heeft ayahuasca-thee meegenomen uit Brazilië naar Nederland, die hoeveelheden van de stof dimethyltryptamine (DMT) bevat, een middel dat krachtens artikel 3a lid 5 Opiumwet op de daarbij behorende lijst I staat. Het invoeren van DMT is verboden in artikel 2 onder A van de Opiumwet, en overtreding van dit verbod is strafbaar gesteld in artikel 10 van de Opiumwet. Met betrekking tot de strafbaarheid van het bewezen verklaarde heeft verdachte aangevoerd dat de ayahuasca-thee bestemd is voor de kerk Santo Daime in Amsterdam, waar verdachte lid is. De Santo Daime-kerk, zoals het Gerechtshof Amsterdam in een eerder arrest ([ECLI:NL:GHAMS:2012:BV6888](#)) heeft vastgesteld,<sup>1</sup> is een officieel kerkgenootschap waarin de op Santo Daime geïnspireerde godsdienst wordt beleden. Binnen de Santo Daime-kerk wordt de ayahuasca als een essentieel, heilig sacrament beschouwd, zonder de consumptie waarvan de godsdienst niet kan worden beleden. De ayahuasca-thee wordt in groepsverband tijdens erediensten gedronken. Nu de kerk oorspronkelijk uit Brazilië komt, kan de ayahuasca-thee alleen in Brazilië worden bereid naar de daarvoor geldende procedures en rituelen. Hierdoor is invoer in Nederland noodzakelijk. De vraag die het hof te beantwoorden heeft is zodoende of met de toepassing van de voorgenoemde Opiumwetbepalingen op het handelen van verdachte een ongerechtvaardigde inbreuk wordt gemaakt op haar recht op vrijheid van godsdienst, zoals beschermd onder artikel 9 lid 1 EVRM.

Het hof overweegt dat artikel 9 lid 1 EVRM strekt tot het belijden van de godsdiensten in erediensten, waardoor aan de verdachte bescherming toekomt op grond van dit artikel. Een beperking van artikel 9 lid 1 EVRM kan gerechtvaardigd worden als voldaan wordt aan de vereisten van artikel 9 lid 2 EVRM: de beperking moet bij wet worden voorzien en moet in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Het hof stelt vast dat de handhaving van artikel 10 juncto artikel 2 van de Opiumwet een beperking van de godsdienstbelijdenis zou opleveren, en dat de beperking daarbij bij wet voorzien is. Anders dan betoogd door de advocaat-generaal, acht het hof een toetsing van het concrete geval noodzakelijk, anders zou voor de rechtmatigheid van een beperking al volstaan worden als deze bij wet is voorzien en een in artikel 9 lid 2 EVRM omschreven doel dient. De afzonderlijke beantwoording van de vraag of die beperking ook noodzakelijk is in een democratische samenleving zou dan niet meer nodig zijn. Dit acht het hof in strijd met artikel 9 EVRM. Daartoe moet onderzocht worden of de beperking een dringende maatschappelijke behoefte dient en evenredig is aan het beoogde doel. Met betrekking tot de vraag of deze beperking in een democratische samenleving noodzakelijk is, oordeelt het hof dat deze toets geen ruimte overlaat voor een beoordeling van het gevaar van DMT voor de gezondheid in het algemeen, aangezien dit gevaar uit het doel en de stelsel van de Opiumwet en eerdere rechtspraak van de Hoge Raad en het EHRM blijkt.<sup>2</sup> Er kan dus slechts getoetst worden of de omstandigheden van het concrete geval tot het oordeel leiden dat bij de invoer van de ayahuasca voor de Santo Daime-

<sup>1</sup> Gerechtshof Amsterdam 24 februari 2012, [ECLI:NL:GHAMS:2012:BV6888](#)

<sup>2</sup> HR 9 januari 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ2497](#); EHRM 6 mei 2014, 28167/07 (*Fränklin Beentjes and Ceflu-Luz da Foresta v. the Netherlands*)

kerk het gevaar voor de volksgezondheid zodanig aanvaardbaar is dat de beperking van het recht op vrijheid van godsdienst niet noodzakelijk is.

Het hof overweegt in het onderhavige geval dat de voorzorgsmaatregelen die door de verdediging naar voren zijn gebracht niet toereikend zijn om de risico's voor de volksgezondheid van de invoer van ayahuasca (en daarmee het gebruik) tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Hierbij let het hof op de factoren dat de intake van de gebruikers van de ayahuasca-thee niet wordt uitgevoerd door medici of anderszins tot dit doel opgeleide personen, dat begeleiding van het gebruik enkel voorafgaand en tijdens de dienst plaatsvindt terwijl bepaalde gevolgen ook nadien kunnen optreden, dat het oncontroleerbaar is hoe betrouwbaar het vervoer, de opslag en verstrekking van thee gebeurt en dat blijkt dat de invoer door meerdere personen gedaan wordt dan enkel de bestuursleden van de kerk. Ook gelet op de toenemende interesse voor het gebruik van ayahuasca buiten de religieuze setting, oordeelt het hof – in tegenstelling tot zijn eerdere uitspraak van 24 februari 2012 - dat er in het onderhavige geval sprake is van een onaanvaardbaar gevaar voor de gezondheid, en dat deze beperking noodzakelijk is in een democratische samenleving.

**ARTIKEL 50 HANDVEST: CUMULATIE VAN STRAFRECHTELIJKE PROCEDURES EN  
ADMINISTRATIEVE SANCTIES VAN STRAFRECHTELIJKE AARD BIJ VERZUIM BETALEN BTW  
ONDER VOORWAARDEN TOEGESTAAN**

**Hof van Justitie van de EU 20 maart 2018, C-524/15, ECLI:EU:C:2018:197 (Menci)**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: prejudiciële beslissing, artikel 267 VWEU, artikel 50 Handvest, artikel 4 van Protocol nr. 7 EVRM, ne-bis-in-idembeginsel, artikel 52 lid 1 Handvest, artikel 52 lid 3 Handvest, richtlijn 2006/112*

Italiaans staatsburger M., eigenaar van een gelijknamige eenmanszaak, is voorwerp geweest van een administratieve procedure vanwege het niet binnen de wettelijke termijnen betalen van de btw die uit zijn jaaraangifte resulteerde. Deze procedure leidde tot een onherroepelijk geworden besluit van de Amministrazione Finanziaria (belastingdienst) waarbij aan M. werd gelast het bedrag van de btw te betalen (dat neerkwam op 282.495,76 euro) vermeerderd met een administratieve sanctie die 30 percent van de belastingschuld vertegenwoordigde. Nadat deze administratieve procedure was afgerond, is M. voor dezelfde feiten gedagvaard voor een strafprocedure bij de Tribunale di Bergamo, aangezien verzuim de btw te betalen een strafbaar feit oplevert op grond van artikel 10 bis lid 1 en artikel 10 ter lid 1 van het (Italiaans) wetsbesluit nr. 74 houdende nieuwe bepalingen betreffende fiscale delicten op het gebied van de inkomstenbelasting en de belasting over de toegevoegde waarde, overeenkomstig artikel 9 van wet nr. 205 van 25 juni 1999, van 10 maart 2000 (hierna: wetsbesluit 74/2000). Onder deze omstandigheden, wenst de rechter van de Tribunale di Bergamo te vernemen of artikel 50 Handvest, gelezen in het licht van artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EHRM, aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan tegen een persoon een strafvervolging kan worden ingesteld wegens het verzuim de verschuldigde btw binnen de wettelijke termijnen te betalen, terwijl die persoon voor dezelfde feiten reeds een onherroepelijk geworden administratieve sanctie is opgelegd.

Het Hof overweegt ten eerste dat op grond van artikelen 2 en 273 van richtlijn 2006/112 betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde van de Raad van 28 november 2006, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 3, VEU, op btw-gebied de lidstaten maatregelen dienen te treffen om te waarborgen dat de btw op hun grondgebied volledig wordt geïnd en om fraude te bestrijden. Deze maatregelen dienen krachtens artikel 325 VWEU afschrikwekkend te werken en doeltreffend te zijn. Lidstaten zijn vrij in hun keuze van sancties, die de vorm kunnen aannemen van bestuurlijke sancties, strafrechtelijke sancties of een combinatie van beide. Nationale administratieve sancties en strafrechtelijke procedures die het innen van de btw regelen, vormen zodoende een tenuitvoerlegging van de artikelen 2 en 273 van richtlijn 2006/112, en moeten derhalve het ne-bis-in-idembeginsel van artikel 50 Handvest in acht nemen. Artikel 50 Handvest staat in de weg van zowel de cumulatie van vervolgingsmaatregelen als de cumulatie van sancties die een strafrechtelijk karakter in de zin van dat artikel hebben voor dezelfde feiten en ten aanzien van dezelfde persoon.

In de onderhavige zaak speelt dan de vraag of de administratieve procedure waarvan M. voorwerp is geweest een strafrechtelijke aard heeft. Volgens de rechtspraak van het Hof wordt de strafrechtelijke aard van vervolgingsmaatregelen aan drie criteria getoetst:<sup>3</sup> de juridische kwalificatie van de inbreuk in het nationaal recht, de aard van de inbreuk, en de zwaarte van de sanctie die aan de betrokkene kan worden opgelegd. Toepassing van deze criteria in het onderhavige geval leidt tot de conclusie dat de procedure een strafrechtelijke aard heeft, nu deze sanctie een repressief doel nastreeft, en deze sanctie ( een boete van 30 procent van de verschuldigde btw) zodanig zwaar is dat deze sanctie als strafrechtelijk kan

<sup>3</sup> Hof van Justitie van de EU 5 juni 2012, C-489/10, ECLI:EU:C:2012:319 ([Bonda](#)); Hof van Justitie van de EU 26 februari 2013, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105 ([Åkerberg Fransson](#)).

worden gekwalificeerd, waarbij de beoordeling van het derde criterium aan de verwijzende rechter voorbehouden is. Vervolgens oordeelt het Hof dat in het onderhavige geval, onder voorbehoud van verificatie door de verwijzende rechter, de administratieve sanctie van strafrechtelijke aard en de strafvervolging een en hetzelfde strafbare feit tot voorwerp hebben. Een dergelijke cumulatie van vervolgingsmaatregelen vormt een beperking van het ne-bis-in-idembeginsel dat in artikel 50 Handvest gewaarborgd is.

In het *Spasic*-arrest ([C-129/14](#)) heeft het Hof echter geoordeeld dat een beperking van het ne-bis-in-idembeginsel van artikel 50 Handvest op grond van artikel 52 lid 1 Handvest kan worden gerechtvaardigd.<sup>4</sup> Hiervoor moet de beperking bij wet worden gesteld, de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden van het Handvest eerbiedigen, het evenredigheidsbeginsel in acht nemen en noodzakelijk zijn, en daadwerkelijk beantwoorden aan de door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. I.c. staat vast dat deze beperking bij wet is voorzien. Ook eerbiedigt de nationale regeling de wezenlijke inhoud van artikel 50 Handvest, nu de cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties enkel onder limitatief vastgestelde voorwaarden toegestaan is.

Met betrekking tot de vraag of de nationale regeling van de hoofdzaak beantwoordt aan een doelstelling van algemeen belang, stelt het Hof vast dat de regeling ertoe strekt te waarborgen dat de verschuldigde btw volledig wordt betaald. Gezien het belang dat aan het tegengaan van btw-delicten wordt gehecht, kan cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties van strafrechtelijke aard gerechtvaardigd zijn, wanneer deze aanvullende doelen nastreven die betrekking hebben op verschillende aspecten van hetzelfde inbreukmakende gedrag. Deze beoordeling is aan de verwijzende rechter. In dit verband oordeelt het Hof dat het legitiem lijkt dat een lidstaat wil afschrikken van elke overtreding van de regels inzake de aangifte en de inning van de btw, en tevens wil afschrikken van ernstige overtreding van deze regels, die bijzonder schadelijk is voor de samenleving en zwaardere strafrechtelijke sancties rechtvaardigt.

Met betrekking tot de eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel is vereist dat de cumulatie niet buiten de grenzen treedt van wat geschikt en noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doelstellingen. Wat de noodzaak betreft, moet een nationale regeling ten eerste duidelijke en nauwkeurige regels bevatten, en moet deze vervolgens beperkt zijn tot wat strikt noodzakelijk is om de doelstelling te verwezenlijken. In de hoofdzaak stelt het Hof vast dat de voorwaarden duidelijk en nauwkeurig zijn vastgesteld, nu de nationale regeling voorziet dat beide maatregelen pas kunnen worden opgelegd wegens verzuim om de verschuldigde btw te betalen binnen de wettelijke termijnen waar het een jaaraangifte betreffende een btw-bedrag van meer dan 50.000 euro betreft. Delicten waarbij verzuimd is om btw van meer dan dit bedrag te betalen lijken voorts ernstig genoeg om oplegging van een straf in een aparte vervolgingsprocedure te rechtvaardigen. Daarnaast moet deze cumulatie van sancties gepaard gaan met regels waarmee kan worden gewaarborgd dat de zwaarte van het geheel van de opgelegde sancties strookt met de ernst van de betrokken inbreuk. Uit artikel 21 van wetsbesluit 74/2000 volgt dat niet alleen de tenuitvoerlegging van de administratieve sancties van strafrechtelijke aard tijdens de strafprocedure opgeschort wordt, maar ook dat administratieve sancties definitief niet uitgevoerd worden na een eventuele strafrechtelijke veroordeling van de betrokkene. De nationale regeling voorziet zodoende in een beperking van de zwaarte van het geheel van de opgelegde sancties.

Behalve de vereisten van artikel 52 lid 1, stelt artikel 52 lid 3 Handvest dat indien het Handvest rechten bevat die corresponderen met rechten die door het EVRM gewaarborgd worden, deze dezelfde inhoud en reikwijdte hebben als die welke er door genoemd verdrag aan worden toegekend. Artikel 50 Handvest correspondeert met artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EVRM. In dit verband heeft het EHRM geoordeeld dat een cumulatie van vervolgingen en fiscale en strafrechtelijke sancties ter bestraffing van hetzelfde delict, niet met het in artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EVRM neergelegde ne-bis-in-idembeginsel in strijd is, mits er tussen de fiscale en de strafprocedure in kwestie een voldoende nauw materieel en temporeel verband is.<sup>5</sup> Met de eisen die op grond van artikel 50 en 52 lid 1 Handvest aan een eventuele cumulatie worden gesteld, wordt het ne-bis-in-idembeginsel zodanig beschermd, dat dit niet in strijd komt met de bescherming die wordt geboden door artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EVRM, zoals uitgelegd door het EHRM.

Het Hof beantwoordt de prejudiciële vraag zodoende dat artikel 50 van het Handvest aldus moet worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan tegen een persoon een strafvervolging kan worden ingesteld wegens het verzuim de verschuldigde btw binnen de wettelijke termijnen te betalen, terwijl die persoon voor dezelfde feiten reeds een onherroepelijk geworden administratieve sanctie van strafrechtelijke aard in de zin van artikel 50 Handvest is opgelegd, op de voorwaarde dat de regeling:

- Een doel van algemeen belang nastreeft dat een dergelijke cumulatie kan rechtvaardigen, te weten de strijd tegen btw-delicten, waarbij die vervolgingsmaatregelen en die sancties elkaar aanvullende doelen moeten hebben,

<sup>4</sup> Hof van Justitie van de EU 27 mei 2014, C-129/14, [ECLI:EU:C:2014:586](#)

<sup>5</sup> EHRM 15 november 2016, Applications 24130/11 en 29758/11 ([A and B v. Norway](#))



- Regels bevat waarmee voor onderlinge afstemming kan worden gezorgd, opdat de extra belasting tot het strikt noodzakelijk wordt beperkt, en
- Voorziet in regels waarmee ervoor kan worden gezorgd dat de zwaarte van het geheel van de opgelegde sancties is beperkt tot het strikt noodzakelijk in verhouding tot de ernst van het delict in kwestie.

**ARTIKEL 50 HANDVEST: CUMULATIE VAN STRAFRECHTELIJKE PROCEDURES EN ADMINISTRATIEVE SANCTIES VAN STRAFRECHTELIJKE AARD BIJ MARKTMANIPULATIE I.C. NIET TOEGESTAAN**

**Hof van Justitie van de EU 20 maart 2018, C-537/16, ECLI:EU:C:2018:193 (Garlsson Real Estate SA)** [Hyperlink](#)

*Trefwoorden: prejudiciële beslissing, artikel 267 VWEU, artikel 50 Handvest, artikel 4 van Protocol nr. 7 EVRM, ne-bis-in-idembeginsel, artikel 52 lid 1 Handvest, artikel 52 lid 3 Handvest, richtlijn 2003/6*

Anders dan in de zaak Menci gaat het in deze zaak om een cumulatie:

- ter zake van marktmanipulatie van aandelen,
- waarbij een onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling tot een gevangenisstraf van vier jaar en zes maanden vooraf is gegaan aan de oplegging van een bestuurlijke boete met een strafrechtelijk karakter van 5 miljoen euro.

Volgens het Hof gaat een (procedure tot) oplegging aan de betrokkene van een bestuursrechtelijke sanctie die van strafrechtelijke aard is, nadat de betrokkene eerder voor hetzelfde feit **onherroepelijk strafrechtelijk is veroordeeld**, verder dan wat strikt noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doelstelling, wanneer de strafrechtelijke veroordeling al naar haar aard een doeltreffende, evenredige en afschrikkende bestraffing kan zijn. Het is aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

**ARTIKEL 50 HANDVEST: CUMULATIE VAN STRAFRECHTELIJKE PROCEDURES EN ADMINISTRATIEVE SANCTIES VAN STRAFRECHTELIJKE AARD BIJ MARKTMANIPULATIE I.C. NIET TOEGESTAAN**

**Hof van Justitie van de EU 20 maart 2018, C-596/16, ECLI:EU:C:2018:192 (Di Puma)**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: prejudiciële beslissing, artikel 267 VWEU, artikel 50 Handvest, artikel 4 van Protocol nr. 7 EVRM, ne-bis-in-idembeginsel, artikel 52 lid 1 Handvest, artikel 52 lid 3 Handvest, richtlijn 2014/57*

Anders dan in de zaak Menci gaat het in deze zaak om een cumulatie:

- ter zake van marktmanipulatie van aandelen,
- waarbij een onherroepelijke strafrechtelijke vrijspraak vooraf is gegaan aan de oplegging van een bestuurlijke boete met een strafrechtelijk karakter voor het feit waarvoor is vrijgesproken.

Volgens het Hof gaat een (procedure tot) oplegging aan de betrokkene van een bestuursrechtelijke sanctie die van strafrechtelijke aard is, nadat de betrokkene eerder van hetzelfde feit **onherroepelijk strafrechtelijk is vrijgesproken** omdat de feiten die een overtreding van de betrokken regelgeving kunnen vormen niet zijn bewezen, **evident** verder dan wat strikt noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doelstelling. Voortzetting van de bestuursrechtelijke procedure lijkt dan immers elke grondslag te missen. Een en ander laat overigens onverlet dat de strafprocedure in voorkomend geval overeenkomstig artikel 4, tweede lid, van Protocol 7 bij het EVRM wordt heropend als er aanwijzingen zijn van nieuwe of pas aan het licht gekomen feiten.

**KADERBESLUIT 2008/675/JBZ: ARTIKEL 63 Sr NIET VAN TOEPASSING OP EERDERE VEROORDELINGEN AFKOMSTIG VAN ANDERE LIDSTAAT**

**Hoge Raad 6 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:306**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: artikel 3 lid 5 kaderbesluit 2008/675/JBZ, artikel 63 Sr, samenloop met strafoplegging uit eerdere veroordeling uit ander lidstaat van de Europese Unie*

De raadsman heeft bij het hof bepleit dat bij de strafoplegging rekening moet worden gehouden met de straf die door de Deense rechter is opgelegd in 2014. Het hof heeft hier echter over geoordeeld dat strafoplegging door de buitenlandse

rechter geen veroordeling in de zin van artikel 63 Sr oplevert, en ziet dus geen aanleiding voor toepassing van dit artikel bij het bepalen van de strafmaat. Tegen het oordeel van het hof heeft verdachte een middel voorgesteld, dat klaagt dat het hof verzuimd heeft toepassing te geven aan artikel 63 Sr in verband met een in Denemarken gewezen veroordeling tot gevangenisstraf.

De Hoge Raad overweegt dat het kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 28 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie in artikel 3 bepaalt dat elke lidstaat ervoor zorgt dat in een strafrechtelijke procedure tegen een persoon rekening wordt gehouden met eerdere veroordelingen in andere lidstaten van die persoon, op dezelfde manier als de lidstaat dat doet met eerdere veroordelingen die in die lidstaat zijn uitgesproken, voor zover de lidstaat naar zijn nationale wetgeving zelf rekening houdt met eerdere veroordelingen bij het bepalen van de strafoplegging. Uitzondering op deze regel wordt gemaakt in onder andere artikel 3 lid 5, dat bepaalt dat indien het (nieuwe) strafbare feit gepleegd is voordat de eerdere veroordeling is uitgesproken of volledig ten uitvoer is gebracht, het niet vereist is dat de lidstaat de nationale voorschriften gelijkwaardig toepast, wanneer dit zou leiden tot een beperking voor de rechter om straf op te leggen in de nieuwe procedure. De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel van de Wet van 20 mei 2010 dat het kaderbesluit 2008/675/JBZ implementeert, gaat op deze uitzondering uitgebreid in. De ratio van de regeling van artikel 55 tot en met 63 Sr, betreffende de samenloop van strafbare feiten, is het bieden van het voordeel dat verdachte zou hebben gehad als de zaken gelijktijdig waren behandeld. Zo wordt de al dan niet bewuste keuze van het openbaar ministerie om de feiten niet gelijktijdig te vervolgen als het ware achteraf gecorrigeerd. De situatie die de uitzondering van lid 5 wil voorkomen is dat de verschillen in strafflimaten die bestaan tussen lidstaten van de Europese Unie tot onredelijke gevolgen leiden door de verdiscontering van een eerdere straf als gevolg van een samenloopbepaling. Zo zou een straf die in een andere lidstaat opgelegd is hoger kunnen uitvallen dan de straf die voor een vergelijkbaar geval in Nederland opgelegd zou zijn, waardoor bij toepassing van de samenloopbepalingen er geen straf meer over blijft voor de nieuwe zaak. De uitzondering in artikel 3 lid 5 van het kaderbesluit 2008/675/JBZ brengt mee dat artikel 63 Sr dus niet van toepassing is op vroegere veroordelingen afkomstig uit een andere lidstaat van de Europese Unie. Dit laat onverlet dat de rechter de beoordelingsvrijheid behoudt om een straf op te leggen die hij, gegeven de omstandigheden van het geval, passend en geboden acht, en hierbij rekening kan houden met een eerdere veroordeling.

De Hoge Raad concludeert uit de tekst van de memorie van toelichting dat het de rechter vrij staat om een eerdere, in een andere lidstaat uitgesproken veroordeling bij de straftoemeting in aanmerking te nemen, maar dat deze eerdere veroordeling niet een veroordeling oplevert in de zin van artikel 63 Sr zodat deze bepaling niet van toepassing is. Ook de door het middel aangevoerde omstandigheid dat de aan de verdachte in Denemarken opgelegde gevangenisstraf grotendeels in Nederland wordt uitgevoerd op grond van de WETS, brengt niet met zich dat in de onderhavige zaak artikel 63 Sr van toepassing is. Het middel faalt.

#### **TERUGKEERRICHTLIJN: NIET VAN TOEPASSING ALS VERDACHTE ZICH TEN TIJDE VAN ONGEWENSTVERKLARING NIET OP EUROPEES GRONDGEBIED BEVINDT**

**Hoge Raad 20 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:386**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: Terugkeerrichtlijn, artikel 67 Vreemdelingenwet 2000, ongewenstverklaring ten tijde van het niet in Europees grondgebied bevinden van verdachte*

Verdachte, een derdelander, is na illegaal verblijf in Nederland en vreemdelingenbewaring op 11 juli 2014 uitgezet naar Albanië. Bij beschikking van de Immigratie- en Naturalisatiedienst, Ministerie van Veiligheid en Justitie van 6 februari 2015 is verdachte ongewenst verklaard. De toelichting bij de ongewenstverklaring stelt vast dat verdachte niet op Europees grondgebied verblijft, en dus ook niet onder de regels van de Terugkeerrichtlijn valt, maar onder de regels van de nationale ongewenstverklaring. Vervolgens verwijst de toelichting naar de veroordeling van verdachte op 28 mei 2014, op grond waarvan verdachte als een gevaar voor de openbare orde wordt beschouwd en ongewenst verklaard kan worden. Op 13 februari 2015 heeft verdachte bezwaar ingediend tegen deze ongewenstverklaring, die bij beschikking van 10 april 2015 gegrond wordt verklaard. De ongewenstverklaring wordt omgezet in een 'zwaar' inreisverbod. In de tussentijd heeft de marechaussee op 27 februari 2015 verdachte aangehouden. Verdachte wordt tenlastegelegd dat hij op die datum in Nederland als vreemdeling heeft verbleven, terwijl hij wist of ernstige reden had te vermoeden dat hij op grond van artikel 67 Vreemdelingenwet 2000 tot ongewenst vreemdeling is verklaard of een inreisverbod tegen hem was uitgevaardigd.

Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft verdachte vrijgesproken, omdat het met de raadsman van de verdachte eens is dat de ongewenstverklaring / het zware inreisverbod onvoldoende gemotiveerd is. Het hof heeft hierbij overwogen dat uit rechtspraak van de Hof van Justitie van de EU blijkt dat de Terugkeerrichtlijn zich verzet tegen het ongewenst verklaren

op de enkele grond van dat betrokkene verdacht wordt van, of veroordeeld is voor, een misdrijf en daardoor als een gevaar voor de openbare orde wordt gezien.<sup>6</sup> Of iemand een gevaar voor de openbare orde vormt, moet door de lidstaat per geval worden beoordeeld 'teneinde na te gaan of de persoonlijke gedragingen van de betrokken derdelander een daadwerkelijk en actueel gevaar voor de openbare orde vormen.' Nu de beschikking in het onderhavige geval ervan geen blijk geeft of verdachte een daadwerkelijk en actueel gevaar voor de openbare orde vormt, oordeelt het hof dat de ongewenstverklaring niet berust op een wettelijk voorschrift als bedoeld in artikel 197 Sr zodat verdachte moet worden vrijgesproken.

Tegen dit oordeel van het hof heeft het openbaar ministerie een middel ingediend, dat onder meer aanvoert dat het hof is uitgegaan van een onjuist toetsingskader. De Hoge Raad is het daarmee eens. Hij stelt voorop dat, nu niet is gebleken dat de beschikking tot ongewenstverklaring van 6 februari 2015 *met terugwerkende kracht* is vernietigd bij beschikking van 10 april 2015, in cassatie tot uitgangspunt dient dat aan het hof de vraag voorlag of de *ongewenstverklaring* op een wettelijke voorschrift berust.<sup>7</sup> Omdat verdachte zich ten tijde van het uitvaardigen van de beschikking tot ongewenstverklaring van 6 februari 2015 niet op het grondgebied van de EU bevond, was, gelet op artikel 2 lid 1 van de Terugkeerrichtlijn deze richtlijn op dat moment niet van toepassing op de verdachte. Zodoende heeft het hof door het toetsen van de beschikking aan de criteria die uit de richtlijn voortvloeien en de daaraan door het Hof van Justitie van de EU gegeven uitleg, blijkt gegeven van een onjuiste rechtsopvatting.

De Hoge Raad oordeelt dat dit middel slaagt.

**RICHTLIJN 2012/29/EU: OOK NA OMZETTING VAN DEZE RICHTLIJN WAARBORGT ARTIKEL 12 Sv-  
PROCEDURE KENNISNAME STUKKEN KLAGER IN VOLDOENDE MATE**

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 6 maart 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:880**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: richtlijn 2012/29/EU, artikel 12 Sv-procedure*

Namens klager is een klaagschrift ingediend bij het Gerechtshof 's-Hertogenbosch met het verzoek de vervolging te bevelen wegens mishandeling. Nadat de zaak op 13 december 2016 in de raadskamer van het hof is behandeld in aanwezigheid van klager en diens advocaat, is de zaak aangehouden voor het laten verrichten van nader onderzoek. In een aanvullend schriftelijk verslag van 19 oktober 2017 heeft de advocaat-generaal het hof geraden het beklag af te wijzen. Vervolgens heeft de advocaat van klager het hof verzocht de stukken van de zaak in afschrift aan klager te mogen verstrekken, waarbij hij wijst op de Wet van 8 maart 2017, houdende implementatie van richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ. De advocaat van klager stelt dat ingevolge deze wet, de verstrekking van stukken in het kader van de artikel 12 Sv-procedure vanaf heden anders zou dienen te geschieden, namelijk door verstrekking van afschriften aan de advocaat of professioneel gemachtigde van de klager, in combinatie met een inzage-recht voor de klager.

Het hof overweegt dat artikel 11 lid 3 van richtlijn 2012/29/EU, dat gecodificeerd is in artikel 51ac van de Wet van 8 maart 2017, inhoudt dat een slachtoffer op zijn verzoek voldoende informatie ontvangt om te kunnen beslissen of hij zal verzoeken om toetsing van een beslissing tot niet-vervolging. Derhalve betreft het geen recht op ongelimiteerde kennisname van alle stukken. Naar het oordeel van het hof is door de wijze waarop kennisname van stukken thans in de artikel 12 Sv-procedure geschiedt voldoende gewaarborgd dat het slachtoffer, die onder het ruime begrip van de rechtstreeks belanghebbende als genoemd in artikel 12 Sv valt, voldoende informatie ontvangt om over deze kwestie te kunnen beslissen. Met name wordt door de artikel 12 Sv-procedure erin voorzien dat een aantal stukken aan klagers wordt verstrekt, waaronder het advies van de advocaat-generaal en het ambtsbericht van de Hoofdofficier van Justitie. Het hof wijst het verzoek van de advocaat van klager af.

---

<sup>6</sup> Hof van Justitie van de EU 11 juni 2015, [C-554/13](#), ECLI:EU:C:2015:377

<sup>7</sup> Dit is van belang, omdat de verdachte ten tijde van de bezwaarprocedure wel in Nederland was, zodat de Terugkeerrichtlijn wel van toepassing is op het inreisverbod: conclusie A-G Keulen, ECLI:NL:PHR:2018:107, punt 17.



**UITLEVERING: BEVOEGDHEIDSVERDELING UITLEVERINGSRECHTER EN DE MINISTER VAN  
VEILIGHEID EN JUSTITIE BIJ GESTELDE SCHENDING FUNDAMENTELE RECHTEN EN BIJ  
TOEPASSING *PETRUHHIN*-ARREST**

Hoge Raad 23 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:289

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: vervolgingsuitlevering, beroep op artikel 19 lid 2 EU-Handvest van de grondrechten van de EU, bevoegdheidsverdeling uitleveringsrechter en Minister van Veiligheid en Justitie, Petruhhin-arrest*

De uitlevering van de opgeëiste persoon – die de Poolse nationaliteit heeft - is verzocht voor strafrechtelijk onderzoek door Oekraïne. De opgeëiste persoon verzet zich tegen de uitlevering met een beroep op artikel 19 lid 2 van het Handvest van de grondrechten van de EU (Handvest), dat de uitlevering verbiedt in het geval dat er een ernstig risico bestaat dat de opgeëiste persoon aan foltering of andere onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen wordt onderworpen. Dit onderbouwt de opgeëiste persoon met verwijzing naar het rapport van het Comité inzake de voorkoming van Foltering van de Raad van Europa van 19 juni 2017, waarin is vastgesteld dat er in diverse detentiecentra in Oekraïne nog mishandelingen van nog niet veroordeelde gedetineerden plaatsvinden en er reden is voor zorg over de detentieomstandigheden en het onderlinge geweld tussen gedetineerden.

De eerste drie middelen klagen over de verwerping van de rechtbank van dit verweer. De rechtbank heeft dit verweer opgevat als een beroep op een dreigende schending van artikel 3 EVRM en artikel 6 EVRM, aangezien artikel 19 lid 2 Handvest blijkens de toelichting dezelfde inhoud en reikwijdte heeft als artikel 3 EVRM. Zij verwijst naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad, waarin is bepaald dat de Minister bevoegd is te oordelen of er sprake is van blootstelling aan een dreigende inbreuk op fundamentele rechten en dus ook om te bepalen of het uitleveringsverzoek op deze grond geweigerd moet worden.<sup>8</sup> Op deze regel bestaat alleen een uitzondering in het geval dat er sprake is van een *voltooide* schending van artikel 3 EVRM of een *dreigende flagrante* schending van artikel 6. In alle andere gevallen kan de rechtbank alleen eventuele opvattingen over het aan het uitleveringsverzoek te geven gevolg uitspreken in haar advies aan de Minister. Daar het beroep van de opgeëiste persoon niet tot de conclusie leidt dat er sprake is van een dergelijke uitzondering, verwerpt de rechtbank het beroep en staat ze de uitlevering toe.

De Hoge Raad overweegt allereerst dat de uitleg van de rechtbank dat het beroep op artikel 19 lid 2 Handvest een beroep op een dreigende schending van artikel 3 EVRM en een beroep op een dreigende flagrante schending van artikel 6 EVRM oplevert niet onbegrijpelijk is. Artikel 19 lid 2 Handvest correspondeert immers met artikel 3 EVRM. Gelet op de [rechtspraak](#) van de Hoge Raad over de bevoegdheidsverdeling tussen de rechter en de Minister, getuigt de verwerping van dat beroep niet van een onjuiste rechtsopvatting. Die verwerping is bovendien begrijpelijk en voldoende gemotiveerd: de verdediging had namelijk te onderbouwen van dat verweer alleen in algemene termen verwezen naar de slechte detentieomstandigheden in Oekraïne.

Het vierde middel klaagt over de afwijzing van de rechtbank van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van het uitleveringsverzoek, om de Poolse autoriteiten te informeren en de gelegenheid te geven een Europees Aanhoudingsbevel (EAB) uit te vaardigen, nu opgeëiste persoon Poolse staatsburger is. Hierbij is aangevoerd dat uit het [Petruhhin](#)-arrest van het Hof van Justitie van de EU volgt dat wanneer een derde land de uitlevering verzoekt van een Unieburger, de betrokken lidstaat het land van de herkomst van de opgeëiste persoon eerst de mogelijkheid dient te geven te verzoeken om overlevering met het oog op rechtsvervolging.<sup>9</sup> De rechtbank heeft overwogen dat uit het arrest niet kan worden afgeleid dat het aan de uitleveringsrechter is om de Poolse autoriteiten op de hoogte te stellen en gelegenheid te geven overlevering te verzoeken. Gezien het diplomatieke karakter van zulke contacten, oordeelt de rechtbank dat de bevoegdheid hiervoor bij de Minister ligt. De Hoge Raad bevestigt dit oordeel en verwerpt het beroep.

<sup>8</sup> Hoge Raad 21 maart 2017, [ECLI:NL:HR:2017:463](#)

<sup>9</sup> Hof van Justitie van de EU 6 september 2016, C-182/15 ([Petruhhin](#))

**UITLEVERING: TENUITVOERLEGGING VAN LEVENSLANGE GEVANGENISSTRAF NAAR ALBANEES  
RECHT VOLDOET NIET AAN EISEN ARTIKEL 3 EVRM**

**Rechtbank Den Haag 26 februari 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2131**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: uitlevering, artikel 3 EVRM, voorwaarden van het EHRM voor tenuitvoerlegging levenslange gevangenisstraf, volledige toetsing burgerlijke rechter*

Albanië heeft de uitlevering van eiser gevraagd voor de tenuitvoerlegging van een levenslange vrijheidsstraf. Eiser heeft in de uitleveringsprocedure aangevoerd dat zijn uitlevering aan Albanië tot een dreigende schending van artikel 2 en 3 van het EVRM zou leiden, vanwege de Albanese praktijk met betrekking tot tenuitvoerlegging van levenslange vrijheidsstraffen. De rechtbank Amsterdam heeft geoordeeld dat het beroep op een dreigende schending van de artikelen 2 en 3 EVRM niet tot de bevoegdheid van de uitleveringsrechter, maar tot die van de Minister van Veiligheid en Justitie (hierna: de Minister) behoort. De Hoge Raad heeft het cassatieberoep verworpen met toepassing van artikel 81 RO. Uit de antwoorden op de vragen die de Minister aan de Albanese autoriteiten gesteld heeft, blijkt dat op grond van artikel 65 van de Albanese strafwet er in uitzonderlijke gevallen een mogelijkheid is voor een vervroegde vrijlating naar Albanees recht, als er minstens 25 jaar gevangenisstraf is uitgevoerd, er sprake is geweest van voorbeeldig gedrag (*exemplary behaviour*) en geoordeeld wordt dat het doel van de vrijheidsstraf (*the purpose of punishment for his / her education*) bereikt is. Op grond hiervan heeft de Minister geconcludeerd dat er in het Albanees rechtssysteem de mogelijkheid bestaat tot het vervroegd vrijlaten van tot levenslang veroordeelden, en er zodoende geen sprake is van een dreigende schending van artikel 3 EVRM. Tegen dit oordeel is eiser opgekomen bij de burgerlijke rechter, die de bevoegdheid heeft om de beslissing van de Minister volledig te toetsen.<sup>10</sup>

Eiser heeft bij de voorzieningenrechter van rechtbank Den Haag gevorderd dat de Minister de uitlevering van eiser naar Albanië weigert. Daartoe voert eiser onder andere aan dat voornoemde artikel 65 van de Albanese strafwet niet voldoet aan de voorwaarden die het EHRM heeft gesteld waar een levenslange gevangenisstraf aan moet voldoen. Een levenslange gevangenisstraf in Albanië zal ook echt levenslang zijn, stelt eiser, en dus een schending van artikel 3 opleveren.

De voorzieningenrechter verwijst naar de (tussen)uitspraak van de Hoge Raad, waarin de Hoge Raad de rechtspraak van het EHRM betreffende de voorwaarden gesteld aan de oplegging en tenuitvoerlegging van een levenslange vrijheidsstraf heeft uiteengezet ([ECLI:NL:HR:2016:1325](#)<sup>11</sup>). Dit juridisch kader bepaalt dat de levenslange gevangenisstraf op zichzelf beschouwd niet in strijd is met artikel 3 EVRM, mits het ten tijde van de oplegging duidelijk is dat na verloop van een bepaalde tijd een reële mogelijkheid tot herbeoordeling van de levenslange straf bestaat, die tot een verkorting van de straf of een (voorwaardelijke) invrijheidsstelling zou kunnen leiden. Uitgangspunt voor de criteria die bij deze herbeoordeling spelen is dat de (eerste) herbeoordeling na niet meer dan 25 jaar na oplegging van de levenslange gevangenisstraf plaatsvindt, dat na deze eerste termijn de mogelijkheid tot herbeoordeling periodiek zal worden geboden, dat beoordeeld moet worden of er sprake is van zodanige veranderingen aan de zijde van de veroordeelde of dat er zodanige vooruitgang is geboekt in de resocialisatie dat de verdere tenuitvoerlegging van de levenslange straf niet langer gerechtvaardigd is, en dat de herbeoordeling met voldoende procedurele waarborgen omgeven is.

Met betrekking tot de Albanese regelgeving oordeelt de voorzieningenrechter dat de criteria in artikel 65 van de Albanese strafwet voor de herbeoordeling te algemeen zijn om aan de eisen van het EHRM te voldoen. Aangezien nadere uitwerking in beleidsregels ontbreekt en er ook geen duidelijkheid bestaat over de te volgen procedure of de aan te wenden rechtsmiddelen tegen een (negatieve) beslissing, is de regeling van artikel 65 van het Albanese strafwet in strijd met artikel 3 EVRM. De voorzieningenrechter concludeert dat een uitlevering voor de tenuitvoerlegging van een levenslange straf naar Albanië onder deze omstandigheden dus niet een dreigende schending van artikel 3 EVRM zou leiden, maar een al voltooide schending van dat artikel zou opleveren, en verbiedt de uitlevering op deze grond.

**KORTE SIGNALERINGEN**

**Artikel, 'Internationale strafrechtelijke samenwerking,' *Delikt & Delinkwent*, 2017/52**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: uitlevering, internationale samenwerking, overdracht executie, kleine rechtshulp,*

<sup>10</sup> Hoge Raad 15 september 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AV7387](#)

<sup>11</sup> Hoge Raad 5 juli 2016, [ECLI:NL:HR:2016:1325](#)

**Artikel, 'Europees Strafrecht,' Delikt & Delinkwent, 2017/53**

[Hyperlink](#)

*Trefwoorden: ontwikkelingen Europees strafrecht, oprichting Europees Openbaar Ministerie, M.A.S en M.B., terugkeerrichtlijn, jurisprudentie n.a.v. uitleg kaderbesluit 2002/584/JBZ, rechtmatigheid inreisverbod*